

at Indsigelser ere fremkomne imod samme, besluttede man at anholde om Ministeriets Approbation paa den fæste Matrikulering og underskrev en i dette Djemed affattet Skrivelse.

^{72/74.} Ifølge et med Byfogdens Anbefaling modtaget Andragende fra Retsvidnerne vedtog man at forhøje deres Løn fra 150 Rdl. til 200 Rdl. aarlig for enhver af dem, fra 1. Januar 1874 at regne.

^{88/74.} Byraadet vedtog ikke at indgaa paa et Andragende fra Stadslæge Dorph om, navnlig paa Grund af at Politiets Personale er blevet forøget, at erholde sin Løn som Politilæge forhøjet fra 50 Rdl. til 75 Rdl. aarlig. (Se Mødet den 23. April.)

^{93/74.} Fra Beboerne langs med Vejen bag om Byen fra Paradisgade til Munkeport var modtaget et Andragende, hvori de anholde om, at Grøften paa den nordlige Side af Vejen maa blive tilkastet, at Vejen maa blive oplyst, og at der gives den et Navn.

Byraadet vedtog, forinden Videre i Sagen foretages, at indhente Erklæringer fra Bejubsvalget og Belysningsudvalget. (Se Mødet d. 28. Maj.)

Mødet den 23. April.

^{91b/68.} Det meddeltes, at Baron Rosenkrantz havde ind-
anket den i Mødet den 9. Oktb. 1873 ommeldte Underretsdom, hvorved Kommunen var frifunden for hans Søgmaal til Udredelse af Erstatning for afstaaet Jord af Mtr. Nr. 6 a til Udvidelse af Sønderalleen, til Overretten.

Man vedtog at anmode Overrettsfoged Høegh = Guldberg om at varetage Kommunens Løb for Overretten.

^{164/73.} Under Forudsætning af, at den med Krigsbestyrelsen under 5. August 1873 sluttede Overenskomst om Opførelsen af Kaserne m. v. for Garnisonen ikke under de foreliggende Omstændigheder foreløbig kan stemples som Deklaration, fandt Byraadet Intet at erindre imod, at Stemplingen af bemeldte Overenskomst sker paa Grundlag af den i en Skrivelse fra Generalkommando = Intendanturen af 14. Marts opstillede Beregning over de Bederlag, Kommunen kan regnes omtrent at ville oppebære aarlig for de Bygninger, Lokaler m. v., der ikke kunne betragtes som Præstationer i Henhold til Indbæveringslovgivningen. Den Leje, af hvilken Stempelafgift bliver at beregne, vil derefter for Aarhus beløbe sig til c. 7335 Rdl., hvoraf 2577 Rdl. for Rytteriets Eskadroner. (Se Mødet den 10. Septb.)

^{87/74.} Fra Havneudvalget var modtaget en Indstilling om Fort-

sættelse og Afslutning af de paaabegyndte Havnearbejder, samt om Optagelse af et nyt Laan for Havnefæstelsens Regning.

„Ved hermed at tilstille Byraadet en Udskrift af Havneudvalgets Forhandlingsprotokol med Hensyn til Forhandlingerne om den yderligere Forlængelse af Havnens søndre Mole, skal man tillade sig at ledsage den med følgende Bemærkninger.

Efter at der var tilvejebragt Enighed mellem Havneudvalget og Vandbygningssdirektøren paa den ene Side og Byraadet paa den anden om de Arbejder, der burde foretages ved Havnen, fortrinsvis for at skaffe Dækning for nordøstlige Storme, men dog saaledes, at de kunde danne Begyndelsen til en ny Yderhavn, indgik Byraadet under 25. Juli 1872 (cfr. vedlagte Koncept) med en Indstilling derom til Indenrigsministeriet og modtog under 25. Oktober s. A. Ministeriets Approbation (cfr. vedlagte Meddelelse fra Stiftamtet under 1. November 1872). Arbejderne bleve derefter udbudte til Licitation den 16. April s. A., og det vil være i Byraadets Erindring, at Udsaldet af denne Licitation var, at Byraadet bemyndigede Havneudvalget til med Arkitekt P. Hansen af Randers at afslutte den vedlagte Kontrakt af 6. Mai 1873, hvorved han paatog sig for et Beløb af 68,900 Rdl. at bygge den udbudte 400 Fods Forlængelse af den søndre Mole af Granit og Beton, hvorimod Byraadet var enigt med Havneudvalget i at forkaste samtlige indkomne Tilbud paa den 140 Fod lange Dækningsarm, der som en midlertidig Foranstaltning, bestemt til igjen at optages, naar den projekterede Yderhavn skulde bygges færdig, fra den 400 Fods Forlængelse skulde føres i nord-nordvestlig Retning og bygges af Løkker og Granit ligesom den nuværende søndre Mole. Aarsagen til Forkastelsen laa navnlig deri, at, medens Arbejdet var beregnet til c. 10,000 Rdl., var det mindste Bud paa Udsælsen 22,200 Rdl.

De udbudte Arbejder forbleve saaledes forrige Aar uden Afslutning, og det har derfor maattet være Havneudvalgets Opgave, paanytøje at overveje, hvilken Afslutning man burde foreslaa. Vi have troet ikke at burde komme for sent frem med Forslag i saa Henseende, for at Afslutningen kunde komme som umiddelbar Fortsættelse af de nu i Gang værende Arbejder, dels for ikke at udsætte disse ved Enden af de 400 Fod uden Afslutning længere Tid end fornødent for Brud af Seen, dels fordi der maatte være Haab om lettest og paa mindst bebyrdende Vilkaar at kunne komme tilrette med den nuværende Entreprenør, naar han, umiddelbart efter Fuldførelsen af

det nuværende Arbejde, der ventes afsluttet ved dette Aars Udgang, kunde begynde paa ny og være forberedt derpaa.

Der har naturligen frembudt sig 3 Alternativer for Afslutningen:

1. at holde sig til Vandbygningssdirektørens oprindelige Plan til Forlængelsen af den søndre Mole og derved opnaa at faa hele denne, den vigtigste, Del af den ny Yderhavn, bygget færdig;
2. at søge ny Ulfjord om den ifjor forkastede midlertidige Dækningsarm, eller
3. at søge en anden Afslutning end nogen af de tidligere projekterede, hvorved dog strax bør bemærkes, at ingen af Havneudvalgets Medlemmer har kunnet stemme for at afslutte ved Enden af de nu bortkontraherede 400 Fods Forlængelse, da endog Hovedhensigten med det hele Arbejde, at søge Dækning for de nordøstlige Storme, derved kun i meget ringe Grad vilde være opnaaet.

Det vil derimod af Protokoludskriften ses, at et af Udvalgets Medlemmer, Kjøbmand Schjødt, har som nyt Alternativ opstillet Forslag om, fra Enden af de nu bortkontraherede 400 Fod at bygge Afslutningen ikke midlertidig, men fast og endelig, af Granit og Beton i samme Retning som den tidligere projekterede midlertidige Dækningsarm og derfor af samme Længde, som den i nord-nord-vestlig Retning udgaaende Arm efter Vandbygningssdirektørens oprindelige Plan. Vi andre have ikke kunnet følge ham i dette Projekt. Opnaaedes end derved Dækning for den nuværende Havn, saa vilde man opgive, hvad der allerede nu er anvendt saa mange Penge for, at bringe Indsejlingen til den ny Yderhavn ud paa 20 Fods Vand, og havde dette Maal ikke tillige skullet være naaet, havde man for langt ringere Pengemidler kunnet faa Dækningen. Som endelig, ikke midlertidig Foranstaltning, tro vi derfor ikke at der foreligger nogen anden Mulighed, — naar man ikke nu vil kulfaste de engang vedtagne, saa mange Gange og saa nøje drøftede Udgangspunkter, naar man ikke vil udsætte sig for den Behrejdelse allerede at have kastet mange Penge bort, — end at følge Vandbygningssdirektørens oprindelige Plan for Forlængelsen af Molen. Og ingen af os har under Omstændighederne troet det rigtigt at vende tilbage til det ifjor efter Licitationen forkastede andet Alternativ, at udbyde paany til Udførelse den midlertidige Dækningsarm. Som det vil ses, have vi hos Arkitekt Hansen paany søgt Oplysning om, til hvilken Pris han nu vilde paatage sig Arbejdet ved denne midlertidige Dækningsarm, og da hans Pris endog er højere,

end forrige Aar, kan der vistnok ikke være Grund til mere iaar end
 ifjor at vende tilbage til dette engang forfaste Arbejde.

Det vil imidlertid af Protokoludskriften erfares, at 2 af Ud-
 valgets Medlemmer have betinget deres Samstemning i, nu yder-
 ligere at følge Vandbygningssdirektørens oprindelige Plan for Molens
 Forlængelse, deraf, at Havnens Midler ikke derved absorberes i en
 saadan Grad, at der Intet vilde blive tilbage til ny Anlægs-
 holværker i den nuværende Havn. Med Hensyn hertil have vi troet
 det rigtigst at tage Havnens Status under Overvejelse, og vi have
 da for et Tidstrum af de nærmeste 10 Aar forment at kunne be-
 regne Havnens faste Indtægter og Udgifter udenfor ny Arbejder
 saaledes:

Indtægter:	Renter c.	140 Rdl.
	Havne- og Bropenge efter Gjennemsnit af de sidste 3 Aar.	32,560 —
	Havnefogdens Dybebrødsler, ligel. do.	300 —
	Grundleje c.	600 —
	Pladsleje c.	200 —
	ialt. . .	33,800 Rdl.
Udgifter:	Afdrag og Renter til Gebalia c. . .	7,500 Rdl.
	— til Livrenten. . .	1,020 —
	Skatter	80 —
	Statens Tilfyn	100 —
	Lønninger	2,500 —
	Bedligeholdelsesudgifter	2,700 —
	Dpmudring	2,000 —
	Renholdelse	600 —
	Fyr og Belysning	1,700 —
	Anskaffelse af Materiale	500 —
	Inventariets Bedligeholdelse	100 —
	— Anskaffelse	200 —
	Uforudsete Udgifter	1,000 —
		20,000 Rdl.

Trækkes Udgiften fra Indtægten, bliver tilbage c. . . 13,800 Rdl.
 eller, naar der henføres til Havnens stedse vøgende Indtægter, c.
 14,000 Rdl.

Under disse Omstændigheder tro vi, at der foreligger fornøden
 Sikkerhed for at turde tilraade, at der for Havnens Regning optages
 et nyt Laan paa 200,000 Rdl., hvoraf det ene 100,000 Rdl. an-
 vendes til den foran foreslaaede Fuldførelse af Forlængelsen af den søndre

Mole efter Vandbygningssdirektorens Plan, det andet 100,000 Rdl., naar først det fornævnte Arbejde er fuldført, om c. 2 Aar, til Anlægget af nye Løsse- og Ladebolværker i den nuværende Havn, og da navnlig ved den nuværende søndre Mole saaledes, at Jernbanesporet kan trækkes længere ud paa Molen. Arkitekt P. Hansen har vel efter vor Opfordring opgivet Beføstningen ved Fuldførelsen af Forlængelsen af Molen efter Vandbygningssdirektorens Plan til 110,000 Rdl.; men vi tvivle ikke om, at dette Beløb kan bringes ned, og det er ikke her vor Hensigt at gjøre Forslag om, hvorledes Arbejdet skal staffles udført, om ifølge ny Vicitation, eller efter Afford underhaanden, og da navnlig med Arkitekt Hansen.

Havneudvalget skal derfor tillade sig at foreslaa, at Byraadet vil beslutte at indgaa med Indstilling til Indenrigsministeriet om:

1. at det allerede nu bortkontraherede Arbejde ved Forlængelsen af den søndre Mole fortsættes og afsluttes efter Vandbygningssdirektorens oprindelige Plan ved Tilbygning af 366 løbende Fod Havnemole af Granit og Beton, samt et rundt Havnehoved af c. 40 Fod i Diameter af samme Materiale, og
2. at der til Udførelsen af dette Arbejde samt Tilvejebringelsen af nye Løsse- og Ladepladser ved den nuværende Havns søndre Mole tillades optaget et nyt Laan for Havnens Regning af 200,000 Rdl. paa Betingelser, som Byraadet og Indenrigsministeriet ville have forinden Optagelsen at approbere.

Vi tillade os at tilføje, at der er al Udsigt til, at de nu bortafforderede Arbejder ville kunne fuldføres og betales af Havnekassen uden Laan.

Aarhus i Havneudvalget den 7. April 1874.

Schmidt. Chr. P. Spliid. A. Schjød.
 Oluf Bech. Købke.

Til Aarhus Byraad."

Byraadet vedtog at udsætte Sagens Afgjørelse i 14 Dage og imidlertid at sende den til Handelsforeningens Erklæring. (Se Mødet den 11. Maj.)

⁸⁸/74. Der fremlagdes en Skrivelse fra Politimesteren, hvormed sendes en Skrivelse fra Stadslæge Dorph, indeholdende en Oplysning af dennes Stilling som Politilæge.

Efter at følgende Forslag vare forfaste, nemlig: Forslag om at opslaa Posten som vakant med en Løn af 50 Rdl. med 7 Stemmer imod 6, Forslag om at kommittere et Par Medlemmer til at forhandle

med Byens Råger om at overtage Posten med 8 Stemmer imod 6, og Forslag om at tilstaa Stadsråge Dorph 75 Rdl. istedetfor 50 Rdl. med 8 Stemmer imod 7, vedtog Byraadet at anmode Politimesteren om at foranledige det videre Fornødne til midlertidig Besørgelse af de med Politilægeembedet forbundne Forretninger. (Se Mødet den 7. Maj.)

Mødet den 30. April.

¹⁶⁴/73. Der meddeltes en Skrivelse fra 2den Generalkommandointendantur af 24. April saalydende:

„Idet Generalkommandointendanturen vedlagt tilbagefender de med Byraadets Skrivelse af 11. December f. A. fulgte 2 Overslag og 4 Tegninger for Opførelsen af Exercerhuset og Depotbygningen i Aarhus, samt den med Byraadets Skrivelse af 12. Februar d. A. fremsendte Situationsplan af Kaserneetablisementet, hvilke After have været Krigsministeriet forelagte, skal Generalkommandointendanturen saavel med Hensyn til de fornævnte Skrivelser som i Anledning af Byraadets Skrivelse af 5. Februar d. A. angaaende Tiden for Opførelsen af Exercerhuset og Depotbygningen meddele, at Ministeriet under 16. d. M. har resolveret:

1. at Ministeriet godkjender Valget af de Pladser, der for de nævnte tvende Bygninger ere foreslaaede ved den Situationsplan for Fodfolketablisementet i Aarhus, som af Byraadet ved Skrivelse af 12. Febr. d. A. er tilstillet 2den Generalkommandointendantur, men at man iøvrigt under de givne Forhold har maattet anse det rigtigst, at selve Opførelsen af Exercerhuset foreløbig stilles i Bero;
2. at Ministeriet approberer de af Aarhus Byraad ved Skrivelse af 11. December f. A. til 2den Generalkommandointendantur fremsendte Bygningsplaner for Depotbygningen, hvorhos det dog tillader Forplejningskorpset at indrømme mindre Ændringer i Planerne, naar der ikke derved bevirkes nogen Overstridelse af Overflagssummen;
3. at Ministeriet godkjender, at det Beløb af 26,515 Rdl., til hvilket Udgiften ved Tilvejebringelsen af Depotbygningen er anslaaet i det fra Byraadet modtagne Overslag, fastsættes som Maximum for den Udgift, der skal tjene til Grundlag for Lejef afgiftens Beregning i Henhold til Overenskomstens § 6 o samt eventuelt dennes § 7, nemlig forsaabidt de i Punkt 9 af Over-